(ה) אוֹ שֶׁכְּבָר יָצָא וּמְבָרֵךְ לְהוֹצִיא (ג) [ג] אֲחֵרִים, אֶפְלוּ הָכִי מְבָרֵךְ הַתּוֹקֵעַ שְׁתֵּי בְּרָכוֹת הַנִּזְכָּרוֹת (בית יוסף ותרומת הדשן סי׳ קמ״ו) (ו) [ג]וְיִתְקַע תַּשְׁרַ״ת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְתַשְׁ״ת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְתַרַ״ת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. הַגָּהּה: * וְטוֹב לִתְקַע (ז) בְּצַד (ד) יָמִין (ח) אִם אֶפְשָׁר לִתְקַע בְּכָךְ (מנהגים מירהמ״ץ ר״ה). (ט) וְכֵן יַהֲפֹךְ הַשּׁוֹפָר לְמַעְלָה, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים מז ו) עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה׳ (רוקח (הל׳ ר״ה סי׳ רפ ד״ה ולפי) ומהרי״ל (הל׳ שופר)): ג [ד]אִם הִתְחִיל לִתְקַע וְלֹא יָכֹל לְהַשְׁלִים, יַשְׁלִים אַחֵר, וַאֲפִלּוּ שְׁלֹשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה, (י) וְדֵי בַּבְּרָכָה שֶׁבֵּרַךְ הָרִאשׁוֹן, (יא) וְהוּא שֶׁיִּהְיוּ שָׁם הַתּוֹקְעִים הָאַחֲרוֹנִים בְּשָׁעַת בְּרָכָה. וַאֲפִלּוּ אִם בֵּרַךְ וְלֹא יָכֹל לִתְקַע כְּלָל, הַשֵּׁנִי תּוֹקֵעַ בְּלֹא בְּרָכָה (יב) וְלֹא הָיָה בְּרָכָה לְבַטָּלָה: ד [ה]אַחֵר תּוֹקֵעַ וְלֹא שְׁלִיחַ צִבּוּר, (יג) כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְבַּלְבֵּל, (יד) וְאִם הוּא מֻבְטָח שָׁחוֹזֵר (ה) לִתְפִלָּתוֹ (טו) רַשַּׁאי לִתְקַע. הַגָּהּה: (טז) וְדַוְקָא תְּקִיעוֹת שֶׁעַל סֵדֶר הַתְּפִלָּה אָסוּר לִשְׁלִיחַ צִבּוּר לִתְקַע, אֲבָל תְּקִיעוֹת שֶׁתּוֹקְעִין מֵיֶּשֶׁב דְּהַיְנוּ קֹדֶם שֶׁמִּתְפַּלְּלִין מוּסָף, מֻתָּר לִשְׁלִיחַ צִבּוּר לִתְקַע (כל בו סי׳ מד). וְאִם אֵין הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר תּוֹקֵעַ מֵיֶּשֶׁב, רָאוּי שֶׁאוֹתוֹ הַתּוֹקֵעַ יִתְקַע גַּם כֵּן עַל סֵדֶר הַבְּרָכוֹת, כִּי הַמַּתְחִיל בְּמִצְוָה (יז) אוֹמְרִים לוֹ (ו) גְּמֹר (רמב״ם (פ״ג סי״ח) וארחות חיים (דין מקיעת שופר אות טז)). נוֹהֲגִין (ז) [ז] (יח) לְהַקְרוֹת לִפְנֵי הַתּוֹקֵעַ סֵדֶר הַתְּקִיעוֹת מִלָּה

ג מַהָא דְּאַתְקִין רַבִּי אַבָּהוּ בְּקֶסָרִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה ל״ד (ע״א).
ד טור בְּשֵׁם רי״ר.
ה שם בְּשֵׁם רַבֵּנוּ הַאי מַהָא דְּתָנֵן ל״ב (ע״ב) הַשֵּׁנִי מַתְקִיעַ וְלֹא אָמַר תּוֹקֵעַ.

בַּאֵר הֵיטֵב

וְאִם בָּרַךְ לְתְקֹעַ בְּשׁוֹפָר יָצָא. בַּ״ח (ס״א ד״ה ומ״ש): (ג) אֲחֵרִים. הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ג) הָעֱלוּ דְּבָאֶפֶן זֶה הוּא דְּוַקָא לְנָשִׁים שֶׁאֵינָן יוֹדְעִין, אֲבָל מִי שֶׁיּוֹדֵעַ יָכוֹל לְעַצְמוֹ וְיוֹצֵא אֶלֵּיבָּא דְּכוּלֵּי עָלְמָא, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן הוּא בְּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י). וְעַיֵּן יַד אַהֲרֹן (הגב״י). אִם סָפֵק לוֹ אִם שָׁמַע תְּקִיעָה אוֹ נָטַל לוּלָב בְּיוֹם רִאשׁוֹן תּוֹקֵעַ וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ, וּבְיוֹם שֵׁנִי אֵינוֹ צָרִיךְ לִתְקֹעַ. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט) ריב״ש (סי׳ רכא): (ד) יָמִין. דְּכְתִיב (זכריה ג א) יְהוֹשֻׁעַ עֹמֵד עַל יְמִינוֹ. וְאֹשֶׁר יָד יֵשׁ לִתְקֹעַ בִּימִין דִּידֵיהּ. מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ד). עַיֵּן סִימָן כ״ז (ס״ו): ד (ה) לְתִפְלָּתוֹ. נִרְאֶה לִי דְּאִם אֵינוֹ מֻבְטָח, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם אַחֵר לֹא יִתְקַע עַד אַחַר הַתְּפִלָּה, שֶׁכְּבָר יָצָא בִּתְקִיעוֹת דִּמְיֵשֵׁב. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט). וְטַ״ז (סק״ה) כָּתַב דְּאִם אֵין אַחֵר מַתְּאִים לִתְקֹעַ, דְּמִן הַשָּׁמַיִם יְסַיְּעוּהוּ לַעֲשׂוֹת כַּהֲגֵן, דְּמִצְוָה גּוֹרֶרֶת מִצְוָה. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם וּמִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר בְּוַדַּאי מֻבְטָח. עַיֵּן סִימָן קכ״ח סָעִיף כ׳: (ו) גְּמֹר. וְהַמְּנְהָג בְּהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת לְחַלְּקָם אֶפְלוּ בְּתִקִיעוֹת שֶׁל הַסְּדָרִים עַצְמָן: (ז) לְהַקְרוֹת. הַמִּתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית מַקְרֶא לְהַתּוֹקֵעַ.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

[ג] אֲחֵרִים. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּיֵד אֶפְרַיִם שֶׁכָּתַבְתִּי דִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם בָּזֶה (סק״ג). וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י), דְּהַמַּגֵּן אַבְרָהָם נָקֵט נַפְשֵׁהּ בְּקִצּוּרִי, עַיֵּן שָׁם: ד [ז] לְהַקְרוֹת כו׳. [עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב]. וּמַה שֶּׁכָּתַב וְקָרֵא לְתוֹכוֹ וִיהִי נֹעַם כו׳, וְכָתַב בְּדָגוּל מֲרְבָבָה (ד״ה וקרא) שֶׁזֶּה בִּתְקִיעוֹת מְעֻמָּד, אֲבָל בִּתְקִיעוֹת מְיֻשָּׁב הוּא הֶפְסֵק גָּמוּר בֵּין בְּרָכָה לִתְקִיעָה, וְלוֹמַר שֶׁזֶּה מִקְרֵי לְצָרְכָּהּ הַתְּקִיעָה קָשֶׁה הַדָּבָר שֶׁאֵין זֶה סְגֻלָּה בְּדוּקָה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בֵּין בְּרָכָה לִתְחִלַּת הַתְּקִיעוֹת צָרִיךְ לְבָרֵךְ: (ה) אוֹ שֶׁכְּבָר יָצָא וְכוּ׳. הָאַחֲרוֹנִים (יד) הֶעֱלוּ דְּבְאֹפֶן זֶה שֶׁכְּבָר יָצָא הַתּוֹקֵעַ בְּעַצְמוֹ טוֹב יוֹתֵר (טו) שֶׁיְּבָרְכוּ הַשּׁוֹמְעִים בְּעַצְמָן שְׁתֵּי הַבְּרָכוֹת, אֶלָּא אִם כֵּן אֵינָם יוֹדְעִים לְבָרֵךְ בְּעַצְמָן אָז יְבָרֵךְ בִּשְׁבִילָן לְהוֹצִיאָן, (טז) [א]וּמְנָהַג הָעוֹלָם לְהָקֵל לְהוֹצִיאָן בְּכָל גַּוְנֵי, וְאֵין לִמְחוֹת בָּהֶם כִּי כֵן הוּא עִקַּר מִדִּינָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ וְהַגְרָ״א. מִי שֶׁנִּסְתַּפֵּק לוֹ אִם שָׁמַע קוֹל שׁוֹפָר [אוֹ נָטַל לוּלָב], בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁהוּא מִן הַתּוֹרָה (יז) תּוֹקֵעַ וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ, וּבְיוֹם שֵׁנִי שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים אֵין צָרִיךְ לִתְקֹעַ, דְּסָפֵק דִּבְרֵי סוֹפְרִים לְהָקֵל: (ו) וְיִתְקַע תַּשְׁרַ״ת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וְכוּ׳. טַעַם לְסֵדֶר זֶה עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן תק״ע סָעִיף א׳ וב׳: (ז) בְּצַד יָמִין. (יח) שֶׁל פִּיו, מְשׁוּם דִּכְתִיב (זכריה ג א) יְהוֹשֻׁעַ עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשָׂטְנוֹ׳: (ח) אִם אֶפְשָׁר לִתְקֹעַ בְּכָךְ. (יט) אֵין לְהַקְפִּיד, אַף אִם יַעֲמִידֵנוּ בְּצַד שְׂמֹאל וְגַם פִּי הַשּׁוֹפָר לְצַד שְׂמֹאל: (ט) וְכֵן יַהֲפֹךְ הַשּׁוֹפָר לְמַעְלָה וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁטּוֹב שֶׁיַּהֲפֹךְ (כ) פִּי הַשּׁוֹפָר לְמַעְלָה וְלֹא לְצַדְדִין: ג (י) וְדֵי בַּבְּרָכָה וְכוּ׳. דַּהֲלֹא הָרִאשׁוֹן (כא) בֵּרַךְ לְהוֹצִיא בָּזֶה כָּל הַקָּהָל: (יא) וְהוּא שֶׁיִּהְיוּ שָׁם וְכוּ׳. דְּאִם לֹא הָיוּ שָׁם בְּאוֹתָהּ שָׁעָה (כב) צְרִיכִים לְבָרֵךְ לְעַצְמָן בְּלַחַשׁ קֹדֶם שֶׁיַּתְחִילוּ לִתְקֹעַ, (כג) אַף אִם כְּבָר יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ תּוֹקֵעַ בְּלֹא בְּרָכָה כֵּיוָן שֶׁהַצִּבּוּר כְּבָר שָׁמְעוּ הַבְּרָכָה מִן הָרִאשׁוֹן: (יב) וְלֹא הָוֵי בְּרָכָה לְבַטָּלָה. כֵּיוָן שֶׁהַשֵּׁנִי (כד) יוֹצֵא בִּבְרָכָתוֹ: ד (יג) כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְבַּלְבֵּל. אֲבָל הָפְסֵק לֹא הָוֵי, (כה) דְּהוּא חָשׁוּב צָרְכָּהּ תְּפִלָּה, שֶׁאֵלּוּ הַתְּקִיעוֹת נִקְבְּעוּ עַל סֵדֶר הַבְּרָכוֹת: (יד) וְאִם הוּא מֻבְטָח וְכוּ׳. וְאִם אֵינוֹ מֻבְטָח וְלֹא אָמַר שֶׁיּוֹדֵעַ לִתְקֹעַ, (כו) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֹפֶן זֶה לֹא יִתְקַע עַד אַחַר הַתְּפִלָּה, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁכְּבָר יָצָא בִּתְקִיעוֹת דִּמְיֵשֵׁב. (כז) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאִם שָׁם אַחֵר יוֹכֵל לִתְקֹעַ עַל סֵדֶר בְּרָכוֹת אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מֻבְטָח, דְּיֵשׁ לוֹ לִבְטֹחַ שֶׁמִּן הַשָּׁמַיִם יְסַיְּעוּהוּ לַעֲשׂוֹת כַּהֲגֵן. וְאִם מִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר וְהַמַּחֲזוֹר לְכָלֵי עָלְמָא דִּינוֹ כְּמֻבְטָח: (טו) רַשַּׁאי לִתְקֹעַ. אֲפִלּוּ (כח) יֵשׁ שָׁם אַחֵר, דִּתְקִיעָה לֹא חָשִׁיב הָפְסֵק כְּלָל וְכַנַּ״ל: (טז) וְדַוְקָא וְכוּ׳. דְּשָׁם חִיישִׁינַן שֶׁיִּתְבַּלְבֵּל וְלֹא יוּכַל לַחֲזֹר לִתְפִלָּתוֹ: (יז) אוֹמְרִים לוֹ גְּמֹר. וּבִמְקוֹמוֹת שֶׁנָּהֲגוּ לְחַלֵּק וְלָתֵת תְּקִיעוֹת דְּמְיֵשֵׁב לְאֶחָד וְדִמְעֻמָּד לְאַחֵר, אוֹ לְחַלֵּק גַּם הַסְּדָרִים מַלְכִיּוֹת לְאֶחָד זִכְרוֹנוֹת לְאַחֵר וְכוּ׳, (כט) יַעֲשׂוּ כְּמִנְהָגָם. כִּי יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים הֵם וּמְחַבְּבִין הַמִּצְוֹת: (יח) לְהַקְרוֹת. הַמִּתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית מַקְרֶא לְהַתּוֹקֵעַ, (ל) [ב]וּבְמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מוֹרֶה צֶדֶק הוּא מַקְרֶא. גַּם תְּקִיעָה רִאשׁוֹנָה (לא) יִקְרָא לְפָנָיו אַף עַל גַּב דְּלֹא

בְּאוּר הֲלָכָה

ב * וְטוֹב לִתְקֹעַ בְּצַד יָמִין. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. עוֹד שָׁמַעְתִּי בְּשֵׁם הַגְּאוֹן מַהֲרַ״ר מֵאִיר שְׁמָחָה הַכֹּהֵן טַעַם נָכוֹן, כִּי בְּשַׁ״ס רֹאשׁ הַשָּׁנָה דָּף ל״ד (ע״א) נִלְפְּלוּ לְהּ לִתְקִיעַת שׁוֹפָר מֵחֲצוֹצְרוֹת הַמִּלְחָמָה, וּבְקֶרֶן (שופטים ז (כ)) אֲצֶל מִלְחָמָה בִּגְדְעוֹן כְּתִיב וַיְחַזִּיקוּ בְיָד שְׂמֹאלָם בַּלַּפִּדִים וּבְיָד יְמִינָם הַשּׁוֹפָרוֹת לִתְקוֹעַ וְכוּ׳:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יד) מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ג) וְשִׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים: (טו) וְדַוְקָא כְּשֶׁהֵם פְּחוֹת מֵעֲשָׂרָה, אֲבָל אִם הַשּׁוֹמְעִים עֲשָׂרָה אֲז אַף אִם יוֹדְעִים בְּעַצְמָם לְבָרֵךְ אֶחָד מְבָרֵךְ וְהַשְּׁאָר יוֹצְאִים שֶׁלֹּא לְחַלֵּק בֵּין צִבּוּר, דִּסְתָם צִבּוּר נַמְצְאוּ אֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם בְּקִיאִים בְּטִיב בְּרָכוֹת [מַטֵּה אֶפְרַיִם (ס״ו)]: (טז) חַיֵּי אָדָם (כלל קמא ס״ז): (יז) מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ג): (יח) הָרִיבָ״שׁ (סי׳ רכא). וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ס״ז סָעִיף קָטָן א׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה: (יט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד). וּמָגֵן אַבְרָהָם כָּתַב עוֹד טַעַם מִשּׁוּם דִּבְשְׂמֹאל הַתְּפִלִּין מְגֻנִּין. וְסַיֵּם וְאִם כֵּן אֲשֶׁר יָד יֵשׁ לִתְקֹעַ בִּימִין דִּידֵיהּ. וְלֹא הֶעְתַּקְתִּי בְּפִנִּים, דְּאֶפְשָׁר דְּלִטְעַם הָרִאשׁוֹן לֹא שַׁיָּךְ זֶה [וְקָרוֹב לוֹמַר שֶׁמִּפְּנֵי זֶה לֹא הֶעְתִּיק הַגְּרַ״ז (ס״ו) הַחִלּוּק דְּאַשֵּׁר], וְעוֹד דְּהַחֲמֵד מֹשֶׁה (סק״ג) כָּתַב דְּלְאוֹ דַּוְקָא שֶׁהַתְּפִלִּין שֶׁל יַד שֶׁל הַתּוֹקֵעַ מְגֻנָּה, אֶלָּא תְּפִלִּין דְּעָלְמָא מְגֻנִּים עַל מַדַּת שְׂמֹאל שֶׁהוּא הַדִּין וּלְפִיכָךְ אֵין חִלּוּק בֵּין אֲשֶׁר לְאַחֵר. וְכֵן נִרְאֶה מֵהַכְּפוּנוֹת. עַד כָּאן מִדְּבָרָיו: (יט) מֹשֶׁה אֶפְרַיִם (ס״ד). וּבְסִידּוּר עֲמוּדֵי שָׁמַיִם (שער הפנה עין זוכר ניצוץ ז אות ו) כָּתַב בְּדַרְכּוֹ כְּלָל אֵין לְהַקְפִּיד כָּל כָּךְ, אֶלָּא כָּל הֵיכִי דְּמִתְרְמֵי לֵיהּ וְנֵיחָא לֵיהּ לִתְקֹעַ בְּפִי לְמוּדוֹ טְפֵי מִצַּלַּי: (כ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה), וְהֶעְתִּיקוֹ הַגְּרַ״ז (ס״ו) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין תקיעת שופר ס״ג) וְחַיֵּי אָדָם (שם ס״ו). וּבְשֵׁם הַלְּבוּשׁ (ס״ב) כָּתוּב שֶׁיִּגְבַּיהּ מְעַט פִּי הַשּׁוֹפָר לְמַעְלָה: ג (כא) פּוֹסְקִים: (כב) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ואם) וְשִׁאֲרֵי פּוֹסְקִים: (כג) אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב) וְשִׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים: (כד) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו וברוכה). וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דַּאֲפִלּוּ יָצָא הָרִאשׁוֹן וְהִלַּךְ לוֹ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו״ע הרב (ס״ה) לא הזכיר מנהג זה. ב] ובשו״ע הרב (ס״י) הביא רק את המנהג שהמתפלל שחרית מקריא סדר התקיעות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה סִימָן תקפה תקפו

בְּמִלָּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטְעֶה, וְנָכוֹן הוּא: **ה** [*] [1]הַנּוֹטֵל שָׂכָר לִתְקֹעַ שׁוֹפָר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אוֹ כְּדֵי לְהִתְפַּלֵּל אוֹ לְתַרְגֵּם בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, (יט) אֵינוֹ רוֹאֶה מֵאוֹתוֹ שָׂכָר סִימָן (מ) בְּרָכָה:

תקפו דִּינֵי שׁוֹפָר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּבוֹ כ״ג סְעִיפִים:

א [א]שׁוֹפָר (א) שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה (פ) מְצוָתוֹ (ב) בְּשֶׁל אַיִל (ג) [ב]וְכָפוּף, (ד) [ג]וּבְדִיעֻבַד כָּל הַשּׁוֹפָרוֹת כְּשֵׁרִים, בֵּין פְּשׁוּטִים בֵּין כְּפוּפִים, (ה) וּמִצְוָה בִּכְפוּפִים יוֹתֵר מִבִּפְשׁוּטִים. (ו) וְשֶׁל (ג) פָּרָה פָּסוּל בְּכָל גְּוָנָא, (ז) [ד]וְכֵן קַרְנֵי רֹב הַחַיּוֹת שֶׁהֵם עֶצֶם אֶחָד וְאֵין לָהֶם מִבְּפָנִים זְכָרוֹת, פְּסוּלִים. (ח) (וְכֵן

בְּאֵר הַיטֵב

דְּרָכֵי מֹשֶׁה (אות ד). גַּם תְּקִיעָה רִאשׁוֹנָה יִקָּרֵא לְפָנָיו. שְׁלָ״ה (פרק נר מצוה אות יד). עַיִן סִימָן קכ״ח סָעִיף י״ג. פְּעָם אַחַת לֹא הָיוּ יְכוֹלִין לִתְקֹעַ, וְהָפַךְ הַשּׁוֹפֵר וְקָרָא לְתוֹכוֹ וְיִהְיוּ נֹעַם וְשׁוּפָר יְכוֹלִין לִתְקֹעַ. מַשָּׂה מֹשֶׁה (סי׳ תתט). מַהֲרִי״ל. וְטוֹב שֶׁיִּהְיֶה הַתּוֹקֵעַ יוֹדֵעַ לְכַוֵּן הַסּוֹדוֹת, וְאִם לֹא אַזַי עַל כָּל פָּנִים יִהְיֶה הַמִּקְרָא יוֹדֵעַ וּכְשֶׁמַּקְרָא יְכַוֵּן הַסּוֹדוֹת.

שְׁלָ״ה (שם) עַיִן שָׁם: **ה** (מ) **בְּרָכָה.** אֲבָל אִיסּוּרָא לֵיכָּא. וְעַיִן שָׁם: **א** (פ) **מִצְוָתוֹ.** וְיֵשׁ לוֹ דִּין הַדּוּר מִצְוָה עַד שְׁלִישׁ כְּמוֹ גַּבֵּי לוּלָב סִימָן תרנ״ו (ס״א) עַיִן שָׁם. וְעַיִן טַ״ז סָעִיף קָטָן א׳ וּבִתְשׁוּבַת חֶכֶם צְבִי סִימָן ל״ד: **(ג) פָּרָה.** וְהוּא הַדִּין שׁוֹר, מִפְּנֵי שְׁנִּקְרְאוּ קֶרֶן וְלֹא שׁוֹפָר:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁלֹּא יִהְיוּ יְכוֹלִים לִתְקֹעַ בְּעַל כָּרְחָךְ שֶׁהָיָה צָרִיךְ הַפְסֵק גָּדוֹל לְלֶכֶת לִשְׁם שׁוֹפָר אַחֵר וְכַיּוֹצֵא, וּבְלֹאו הָכִי הָיוּ צְרִיכִים בְּרָכָה אַחֶרֶת, וְגַם עַתָּה שֶׁקָּרְאוּ וְיִהְיוּ נֹעַם בְּאֶמֶת בְּרָכוּ בְּרָכָה אַחֶרֶת, עַיִן שָׁם: **ה (בשו״ע) הַנּוֹטֵל שָׂכָר כו׳.** וְעַיִן בְּסִימָן נ״ה בְּאֵם הַצִּבּוּר צְרִיכִים לְשַׁלֵּם לִשְׁלִיחַ צִבּוּר, עַיִן שָׁם סָעִיף (כ״ג) [כ״א]. וְהוּא הַדִּין לְתוֹקֵעַ וְכַיּוֹצֵא בּוֹ. וְעַיִן בִּרְכֵי יוֹסֵף כְּאֵן (סקי״ז) בְּשֵׁם סֵפֶר בְּנֵי יְהוּדָה (דף סז. לתשו׳ חוות יאיר סי׳ קיב) בְּכַפָּר שֵׁשׁ שִׁשָּׁה עָשָׂר בַּעֲלֵי בָּתִּים וְצָרִיךְ לְתֵת שָׂכָר הָרַבָּה לְהָבִיא תּוֹקֵעַ מֵרָחוֹק, וְשִׁשָּׁה רוֹצִים וְשִׁבְעָה מִתְעַכְּבִים, אֵין לוֹמַר בְּזֶה נִיזּיל בְּתַר רוּבָּא, וְהַמִּעוּט כּוֹפִין אֶת הַמִּתְעַכְּבִים. וְאִם הַמִּתְעַכְּבִים טַעֲמָם מְשׁוּם שֶׁהֵם עֲנִיִּים אֵין כּוֹפִין, דְּבְכוֹלָּ דִּבֵּר הַכָּתוּב, וְהַשִּׁשָּׁה יִתְּנוּ כָּל הַצָּרִיךְ, עַיִן שָׁם. וּדְלֹא כְּחוּת יָאִיר סִימָן קפ״ו שֶׁצִּדֵּד בָּזֶה, עַיִן שָׁם. וְעַיִן בְּחוּת יָאִיר (סי׳ קפו) שָׁם שֶׁכָּתַב שֶׁתְּלוּי בְּאִם רֹב מִבַּעֲלֵי בָּתִּים אוֹ רֹב מִתְעַכְּבִים, אַף שֶׁקָּצָתָם מַסְכִּימִים לְבַזְבֵּז הַדִּין עִם הַמִּתְעַכְּבִים, כִּי אִזְלִינַן בָּתַר חִיּוּב וּפְטוּר מִצַּד הַדִּין, וְאַף שֶׁגּוֹבִין לְפִי עֶרְכָּךְ מִכָּל מָקוֹם אֵין הֶעָנִי מֻחְזָק לְבַזְבֵּז אֲפִלּוּ מְעַט יוֹתֵר מֵהָרָאוּי כו׳, עַיִן שָׁם. וְשָׁם כָּתַב שֶׁאִם הַשִּׁשָּׁה שֶׁנִּתְרַצּוּ אוֹמְרִים שֶׁאִם חֲבֵרֵיהֶם לֹא יִתְרַצּוּ עִמּוֹ שֶׁלֹּא יֵצְאוּ רַק הֵם, אִם מַתְנִים כֵּךְ תְּנַאֶם קַיָּם, שֶׁאֵינָם מַחְזִיקִים לְהֶעָמִיד לְחַבֵּרֵיהֶם. וְאִם הַתּוֹקֵעַ מְכַוֵּן לְהוֹצִיא רַק אֲלוּ וְלֹא אֲלוּ בְּוַדַּאי לֹא יָצְאוּ, וְאִם יַעֲבֹר עַל הַתְּנַאי וְיכַוֵּן לְהוֹצִיא כָּל הַשּׁוֹמְעִים, נִרְאֶה לִי דְּכָל הַשּׁוֹמְעִים לֹא יָצְאוּ דְּמִקְרֵי הַתּוֹקֵעַ שֶׁלִּיחַ כְּמוֹ הַשָּׁלִיחַ צִבּוּר, וְשָׁלִיחַ שֶׁשִּׁנָּה מִדַּעַת מְשֻׁלָּחוֹ בָּטֵל שְׁלִיחוּתוֹ כו׳, עַיִן שָׁם. וְנִפְלָאתִי מְאֹד, דְּמָה עִנְיַן תּוֹקֵעַ לְשְׁלִיחוּת, שָׁהֲרֵי אֵינוֹ צָרִיךְ שֶׁיִּתְקַע כִּי אִם בְּעַצְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר דְּשָׁלוּחוֹ כְּמוֹתוֹ וּכְאִלּוּ תָּקַע בְּעַצְמוֹ, רַק מִצְוָה עָלָיו לִשְׁמֹעַ, וְאֵין חִלּוּק בֵּין אִם עָשָׂאוֹ שְׁלִיחַ לְתָקְעוֹ לוֹ אוֹ לֹא, רַק כְּשֶׁמִּנָּהוּ לְהוֹצִיאוֹ. וּכְמוֹ שְׁלִיחַ צִבּוּר דְּדַעְתָּהּ אֲכוּלֵי עָלְמָא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שִׁכְיַח כָּל כָּךְ שֶׁיִּטְעֶה. פַּעַם אַחַת לֹא הָיוּ יְכוֹלִין לִתְקֹעַ, וְהָפַךְ הַשּׁוֹפָר וְקָרָא לְתוֹכוֹ 'וְיִהְיוּ נֹעַם' וְשׁוּב יָכְלוּ לִתְקֹעַ [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל]. וְעַיִן בְּדָגוּל מֵרְבָבָה שֶׁזֶּהוּ דָּוְקָא בִּתְקִיעוֹת דִּמְעַמָּד, אֲבָל בִּתְקִיעוֹת מֵיָּשָׁב הָוֵי הֶפְסֵק גָּמוּר בֵּין בְּרָכָה לַתְּקִיעָה, וְעַיִן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סקי״ז) שֶׁמְּיַשֵּׁב קְצָת דָּבָר זֶה. וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי שֶׁאֵינוֹ כְּדַאי לַעֲשׂוֹת כֵּן. וְאִם הֵצִרְךָ לִקַּח שׁוֹפָר אַחֵר אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, כֵּיוָן שֶׁהָיָה מֻנָּח לְפָנָיו עַל הַשֻּׁלְחָן (לג) מִסְתָּמָא דַּעְתּוֹ הָיָה עַל כֻּלָּם. הַמַּקְרֶא וְהַתּוֹקֵעַ רָאוּי לָהֶם שֶׁיִּלְמְדוּ הֵיטֵב דִּינֵי הַשּׁוֹפָר וְסֵדֶר הַתְּקִיעוֹת, כִּי לְפָעָמִים מֵאֵיזֶה סִבָּה נוֹפֵל טָעוּת בְּפִי הַמַּקְרֶא אוֹ בִּשְׁגָגַת הַתּוֹקֵעַ, וְצָרִיךְ לֵידַע אֵיךְ לַעֲשׂוֹת אִם לִתְקֹעַ לְהַלָּן אוֹ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ הַסֵּדֶר [מַטֵּה אֶפְרַיִם (ס״ב)]: **ה (יט) אֵינוֹ רוֹאֶה וכו׳.** עַיִן לְעֵיל בְּסִימָן ש״ו סָעִיף ה׳ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם:

א (א) **שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה.** לְאַפּוֹקֵי בְּתַעֲנִית שֶׁתּוֹקְעִין גַּם כֵּן בְּשׁוֹפָר (פ) לֹא בְּעֵינַן שֶׁל אַיִל וְכָפוּף: **(ב) בְּשֶׁל אַיִל.** לִזְכֹּר עֲקֵדַת יִצְחָק. וּבִכְלָל זֶה (ג) גַּם כִּבְשָׂה נְקֵבָה, (ג) אֲבָל דְּהַמְהַדְּרִין בְּיוֹתֵר נוֹהֲגִין לַחֲזֹר אַחַר שֶׁל אַיִל דָּוְקָא דְּהוּא זָכָר טְפֵי לָאַיִל שֶׁל יִצְחָק: **(ג) וְכָפוּף.** לְסִימָן שֶׁיִּכָּפְפוּ לְבָם לַמָּקוֹם: **(ד) וּבְדִיעֲבַד כָּל הַשּׁוֹפָרוֹת וכו׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ שֶׁל שׁוֹר בְּהֵמוֹת אוֹ חַיּוֹת. וּמִכָּל מָקוֹם בְּיֵשׁ לוֹ שׁוֹפָר שֶׁל תַּיִשׁ וְעֵז יַקְדִּימְנוּ לְשׁוֹפָר שֶׁל יְעֵלִים (הוּא מִין חַיָּה) וְשֶׁאַר חַיּוֹת, (ד) דְּהוּא קָרוֹב לְמִין שֶׂה יוֹתֵר, כְּדִכְתִיב (דברים יד ד) 'שֶׂה כְּשָׂבִים וְשֶׂה עִזִּים' וְאִיכָּא זֶכֶר קְצָת

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לג) נִלְמַד מֵהַנִּ״ל מִבְּסִימָן ר״ו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ״ו עַיֵּן שָׁם: **א** (פ) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דִּבְתַעֲנִית דָּוְקָא בִּפְשׁוּט לְכַתְּחִלָּה לְדַעַת רַבִּי לֵוִי (ר״ה כו:) כְּדֵי לְחַלֵּק בֵּין תְּקִיעוֹת דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְתַעֲנִית, עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א (שם ד״ה הא) וּמִסְתַּפֵּק בָּזֶה. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּאַף אִם נִימָא דְּדַעַת רַבִּי לֵוִי כֵּן הוּא מַאן לֵימָא לָן דְּהֶלְכָה כֵּן הוּא, דִּילְמָא הֶלְכָה כְּסִתְמָא דְּמַתְנִיתִין דְּשֶׁל תַּעֲנִית בִּזְכָרִים כְּפוּפִין, וְגַם הָרִי״ף (ו.) לֹא הֶעְתִּיק מֵימְרָא דְּרַבִּי לֵוִי כְּלָל לְעִנְיַן תַּעֲנִית שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, מַזֶּה מְשַׁמַּע דִּסְבִירָא לֵיהּ לְהֶלְכָה כְּסִתְם מַתְנִיתִין. וְאוּלַי עוֹד דְּסָבַר כְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם (תעניות פ״א ה״ד) דִּבְתַעֲנִית מִצְוָה לְהָרִיעַ בַּחֲצוֹצְרוֹת לְבַד וְלֹא כְּדַעַת הָרַשְׁבָּ״א (כו. ד״ה תניא) דִּבְתַעֲנִית אוֹ שׁוֹפָר אוֹ חֲצוֹצְרוֹת. **סוֹף דָּבָר עַל כָּל פָּנִים אֵין לָנוּ לְהַקְפִּיד בְּתַעֲנִית עַל פְּשׁוּטִים דָּוְקָא.** **(ג)** טַ״ז (סק״א) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וּמַשֶּׂה אֶפְרַיִם (ס״א): **(ד)** פְּשׁוּט וְכֵן מוּכָח מִטַּ״ז (שם): **(ה)** טוּר. וְכֵן מִבְּאֵר בְּרֹא״ש (פ״ג סי׳ א) וְרַ״ן (ו. ד״ה והרי) וְרִיטְבָ״א (כו: ד״ה והרי): **(ו)** שָׁם, וְכֵן הֶעְתִּיקוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים: **(ז)** וְכִלְשׁוֹן

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכן משמע בשו״ע הרב (סעיפים א-ב) שלגבי דין כפוף כתב שמצותו שיהיה כפוף ובדיעבד אם תקע בפשוט יצא, ולגבי שופר של איל כתב רק שהוא מצוה מן המובחר. **ב]** בשו״ע הרב (ס״ג) כתב: שופר מבהמה טמאה יש לפוסלו אפילו בדיעבד, לפי שלא הוכשרו למלאכת שמים אלא טהורים בלבד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah